

چرا بانک مرکزی

مخالف طرح بانکداری مجلس است؟

تضعیف رئیس‌کل، تقویت وزیر اقتصاد

استقلال بانک مرکزی تضعیف شد

سپهرغرب، گروه اقتصادی: درحالی کلیات طرح بانکداری در مجلس به تصویب رسیده که بانک مرکزی مخالف بندهای مختلف آن است و می‌گوید، طرح مذکور مدیریت این بانک را زیر سؤال می‌برد.

یک کارشناس مسائل بانکی درباره نقاط ضعف طرح بانکداری اسلامی که ۲۶ آذرماه در صحن علنی مجلس به تصویب رسید، اظهار کرد: بانک‌های مرکزی در بیشتر کشورها از استقلال سیاست‌گذاری و عملیاتی خوبی برخوردار هستند و منظور از استقلال بانک مرکزی، استقلال از قوای دیگر حکومت به‌خصوص قوه مجریه است.

حسین بازمحمدی با بیان اینکه بانک مرکزی نباید تحت تأثیر سیاست‌های کوتاه‌مدت دولت‌ها قرار گیرد، افزود: بنده و کارشناسان دیگر بانک مرکزی در مراحل گوناگون تدوین این طرح در مجلس بوده‌ایم، اما همچنان در بخش‌های مهمی طرح مصوب مجلس ضعف‌های اساسی دارد.

وی یکی از مهم‌ترین ضعف‌های طرح بانکداری مجلس را استقلال بانک مرکزی دانست و تصریح کرد: هیئت عالی بانک مرکزی و رئیس کل این بانک در طرح مجلس خیلی وابسته به نظر قوه مجریه، وزیر امور اقتصادی و دارایی هستند. به گفته بازمحمدی در ماده ۶ طرح بانکداری، هیئت عالی شامل سه مدیر اجرایی و ۶ مدیر غیر اجرایی است که از این ۶ نفر سه نفر را وزیر اقتصاد تعیین و با تأیید صلاحیت می‌کند.

وی گفت: برای تعیین رئیس کل بانک مرکزی نیز رئیس‌جمهور با اعضای غیر اجرایی مشورت می‌کند، درحالی‌که ۵۰ درصد این اعضا توسط وزیر اقتصاد تعیین و با تأیید صلاحیت شده‌اند.

این کارشناس ضمن اشاره به اینکه براساس طرح جدید بانکداری مصوب مجلس، این نگرانی وجود دارد که بانک مرکزی تا حدود زیادی تابع سیاست‌های مالی دولت شود که این ضعف بزرگی برای طرح بانکداری مجلس است.

وی با بیان اینکه عموماً در قوانین دیگر کشورها جایگاه رئیس کل بانک مرکزی بسیار بالاست، تصریح کرد: اختیارات و مسئولیت‌های رئیس کل بانک مرکزی معمولاً زیاد است و فرآیندهای تصمیم‌گیری در بانک‌های مرکزی شفاف هستند و درعین‌حال پاسخگویی باید باشد؛ این درحالی است که در این طرح موفق به ایجاد یک بانک مرکزی مستقل در تراز جهانی نشده‌ایم.

این کارشناس نقد دیگر به طرح بانکداری مجلس را پیشنهاد ایجاد سازمان نظارت توسط تعدادی از نمایندگان دانست و افزود: با وجود اینکه تأسیس این سازمان بعد از اعلام مخالفت بانک مرکزی در این طرح منتهی شد، اما هنوز جزء پیشنهادهای برخی از نمایندگان مجلس است.

تشکیل سازمان نظارت بر بانک‌ها: خوب یا بد؟

بازمحمدی با تأکید بر اینکه تأسیس سازمان نظارت در درون بانک مرکزی موجب آشفتگی و عدم انسجام در عملکرد این بانک خواهد شد، اظهار کرد: تأسیس سازمان نظارت موجب از بین بردن فرماندهی واحد بانک مرکزی، کاهش مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی ارکان بانک مرکزی می‌شود.

این کارشناس اقتصادی تصریح کرد: بانک مرکزی باید دارای بازوهای سیاست‌گذاری و نظارتی باشد و اگر بازوی نظارتی را بردارد، عملکرد بانک تحت تأثیر قرار خواهد گرفت.

وی در واکنش به این نکته که احتمالاً اصرار به تشکیل سازمان نظارت از سوی مجلس نظارت بانک مرکزی در سال‌های گذشته بر عملکرد بانک‌های دولتی و خصوصی بوده است، گفت: اگر نظارت بانک مرکزی در گذشته ضعف داشته، دلیلی نمی‌شود برای تشکیل سازمان نظارت؛ آن‌هم با ترتیبی که در طرح مجلس درنظر گرفته شده است. مبانی نظری و عملکرد کشورهای موفق در زمینه بانکداری مرکزی، تأسیس سازمان مذکور به این شکل را رد می‌کند.

بازوی بانک مرکزی را قطع نکنید

بازمحمدی اظهار داشت: تا زمانی که نظام مالی کشور از بلوغ کافی برخوردار نباشد، بهتر است نظارت بانکی در درون بانک مرکزی به عملکرد خود ادامه دهد تا از استقلال و اقتدار نسبی و حرفه‌ای برخوردار باشد و از دستبرد و دست‌اندازی ذی‌نفعان در امان بماند.

وی با بیان اینکه اگر نظام مالی کمترتوسعه‌یافتگی داشته باشیم و در آن سازمان نظارت بانک‌ها به روشی که برخی کشورهای پیشرو انجام داده‌اند، ایجاد کنیم، درحقیقت زمینه برای تضعیف بیشتر نظارت و دست‌اندازی ذی‌نفعان ایجاد خواهد شد.

این کارشناس ضمن تأکید بر اینکه در شرایط مذکور تأسیس این سازمان اصلاً توصیه نمی‌شود و نظارت باید درون بانک مرکزی باشد، گفت: باید بازوی نظارتی در کنار بازوی سیاست‌گذاری قرار گیرد تا درمجموع به اقتدار سیاست‌گذاری و نظارتی بانک مرکزی کمک کند.

طرحی که با اهداف طراحانش نمی‌خواند/ابهامات سیاست‌های پولی و بانکی زیاد است

بازمحمدی انتقاد دیگر به طرح بانکداری مجلس را ایجاد بانک توسعه دانست و عنوان کرد: در این طرح اتکای زیادی به منابع بانک مرکزی شده که می‌تواند باعث افزایش خراج از کنترل پایه پولی شود و پیامدهای تورمی و تخصیص غیر بهینه منابع نیز در اقتصاد خواهد داشت. درحالی که این بانک می‌تواند به دور از این ترتیبات تأسیس شود و نیازی به درگیری منابع بانک مرکزی نباشد.

وی با بیان اینکه تأسیس بانک توسعه مغایر با اهداف اصلی است که طراحان طرح بانکداری برای بانک مرکزی درنظر داشته‌اند، افزود: فصل ۱۴ این طرح با موضوع عملیات بانکی گرچه دستاوردهای خوبی دارد، اما ابهام و اشکال نیز داشته؛ در این طرح سپرده‌های بانکی را بر مبنای عقد وکالت تعریف کرده‌اند، درحالی که بانک نمی‌تواند وکیل سپرده‌گذاران باشد و وکالت کار بانک نیست.

بازمحمدی با بیان اینکه لازم است واسطه‌گری وجوه و به عبارت دیگر تجهیز منابع بر مبنای عقد قرض و ودیعه و مصرف آن براساس عقود مبادله‌ای در بانک‌ها انجام شود، تصریح کرد: امور سرمایه‌گذاری بهتر است توسط نهادهای سرمایه‌گذاری انجام شود.

قوانین دست‌وپا گیر و مبهم برای تعیین نرخ سود

وی با بیان اینکه نرخ سود در عقود مبادله‌ای در طرح بانکداری مجلس مشخص نیست، گفت: تعیین نرخ سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری عام به بانک مرکزی واگذار شده است که به‌صورت کوتاه‌مدت توسط این بانک تعیین می‌شود و حدود نرخ سود از قبل برای سپرده‌گذار مشخص نیست که با چه نرخ‌ی سپرده‌گذاری انجام می‌شود.

بازمحمدی افزود: درحالی که نیازی به این پیچیدگی‌ها نیست و به نظر می‌رسد بانک مرکزی می‌تواند با تعیین حداکثر نرخ یا نسبت سود در قراردادهای مبادله‌ای برحسب شرایط کلی اقتصاد، دست بانک‌ها را در تجهیز و تخصیص وجوه، بازتر بگذارد و ضمن تقویت رقابت در بازار مالی کشور، ابزارهای سیاست‌گذاری پولی خود را نیز به‌مراتب بهبود بخشد.

این کارشناس با انتقاد از پیچدگی و عدم صراحت طرح، گفت: امیدوارم نمایندگان محترم مجلس در زمان بررسی جزئیات به دغدغه‌های نظام بانکی توجه کنند.

ارائه شده تقاضامحور بوده و نسبتی با اولویت‌ها و راهبردهای توسعه‌ی صادرات کشور ندارند(۵).

این در شرایطی است که در ساختارهای دیپلماسی کشورهای نظیر آمریکا، فرانسه، ایرلند و سوئیس ارائه‌ی خدمات تجاری، حتی در سطح برگزاری نمایشگاه و تحقیقات بازار در قبال اخذ هزینه صورت می‌پذیرد. واحدهای دیپلماسی تجاری کشورهای نظیر ایرلند، کانادا، آمریکا، سوئد، فنلاند، نیوزلاند، استرالیا، انگلستان، کره جنوبی و ژاپن به‌صورت بخش‌های مستقلی در مراکز تجاری در کشورهای هدف صادراتی واقع شده‌اند و در قبال اخذ هزینه، به ارائه‌ی خدمات مشاوره می‌پردازند. چنین نهادهای دیپلماتیک تجاری‌ای از لحاظ تحصیلاتی، اشراف به امور اداری و اجرایی و فعالیت‌های عملی کسب و کار در بازار هدف، دارای تجربه‌ی مناسبی هستند. وجود حداقل ۵ سال سابقه‌ی مدیریتی ارشد و تجربه‌ی تجاری، از استانداردهای الزامی در ایرلند و سوئد برای انتخاب یک دیپلمات تجاری است!

پیش‌سنداتی برای تحقق مأموریت اقتصادی دستگاه دیپلماسی

شکل‌دهی بازارهای جدید و یا توسعه‌ی بازارهای فعلی را بر عهده دارد، ضروری است که نسبت به اعزام رایزنان بیشتر به کشورهای مورد نظر، خصوصاً کشورهای همسایه اقدام شود.

از طرفی دیگر یکی از نیازهای کلیدی برای ورود هر فعال اقتصادی به یک بازار جدید، به دست آوردن اطلاعات دقیق از وضعیت آن بازار است. سلیقه و ذائقه، محدوده‌ی قیمتی، حجم و روند تقاضا، وضعیت سایر رقبا، خلاءها و نیازهای زیرساختی و... از جمله اطلاعاتی است که نداشتن

هریک از آن‌ها هزینه‌ی اولیه‌ی زیادی را به فعالان اقتصادی تحمیل می‌کند. در شرایط فعلی اغلب بازارگان برای ورود به بازار کشورهای خارجی، با صرف هزینه‌ی بالا، شناسخت سطحی از آن بازار به دست می‌آورند که با احتمال بالای عدم موفقیت در صادرات به آن کشور نیز همراه است. بر این اساس بخش بازرگانی سفارتخانه می‌تواند با انجام مطالعات

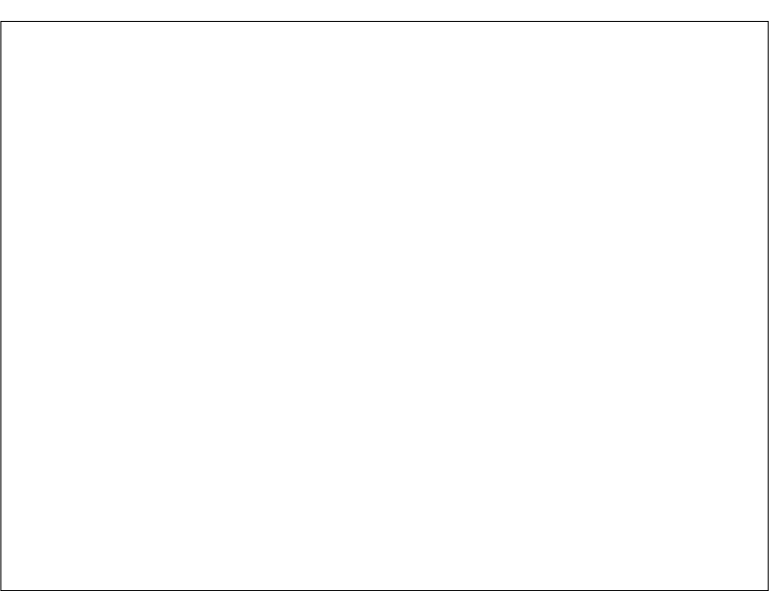
بازار در کشور میزبان، هزینه و مخاطرات ورود به بازار را برای بازرگانان ایرانی به شدت کاهش دهند. (۱) اطلاعات منتشر شده در پایگاه رسمی سازمان توسعه تجارت

۲) خبرگزاری ایسنا- کد خبر: ۹۷۰۶۴۱۱۷۱۸۱
۳) خبرگزاری تسنیم: ۲۰۶۲۳۲۲۲۱۸۱
۴) روزنامه صمت- ۲۵ تیر ۱۳۹۸
۵) گزارش‌های سازمانی صادراتی دانش بنیان در توسعه دیپلماسی تجاری- مسعود حافظی

نگاهی تحلیلی به یکی از الزامات تحقق «رونق تولید ملی»:

مأموریت‌های اقتصادی دستگاه دیپلماسی چگونه محقق می‌شود؟

در نمودار بالا تعداد رایزنان بازرگانی ایران و چند کشور دیگر مقایسه شده که فاصله بسیاری میان آن‌ها وجود دارد(۴).

ایران، بسیار دشوار است؛ چراکه در سفارتخانه‌های ایران بار اصلی این مأموریت بر دوش رایزنان بازرگانی قرار گرفته که اغلب با مشکل نیروی انسانی و اعتبارات لازم برای انجام این کار روبه‌رو هستند.

مأموریتی سنگین بر دوش ناتوان رایزنان بازرگانی

در بند دهم سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، ذیل اشاره به حمایت همه‌جانبه‌ی هدفمند از صادرات کالاها و خدمات، شکل‌دهی بازارهای جدید و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه مورد تأکید قرار گرفته است. شکل‌دهی بازارهای جدید و یا توسعه بازارهای خارجی فعلی، به‌مازکز بر مأموریت بازاریابی و بازاریسازی از سوی سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی قابل تحقق است.

در ساختار فعلی سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران، وظیفه‌ی بازاریابی و بازاریسازی بر عهده‌ی رایزنان بازرگانی قرار گرفته که از سوی سازمان توسعه‌ی تجارت در سفارتخانه‌ها مستقر می‌شوند. فارغ از شاخص‌های گزینش رایزنان بازرگانی و سازوکارهای ارزیابی عملکرد آنان، هم اکنون فقط در کشورهای عراق (دو رایزن)، پاکستان، ارمنستان و ترکیه رایزن بازرگانی وجود دارد(۱)؛ این در شرایطی است که ترکیه فقط در عراق ۲۲ رایزن بازرگانی در تمامی استان‌های این کشور دارد(۲).

عملکرد جزیره‌ای استان‌ها در زمینه آمایش سرزمینی

چرا از «ساترا» بهره‌برداری نشد؟

یکی از عواملی است که موجب شده سامانه جامع اطلاعاتی ساترا (که ابزار تحقق آمایش ملی است) عملکرد مورد انتظار را نداشته باشد.

علی کرمی‌پور، رئیس سابق امور برنامه‌ریزی، نظارت و آمایش سرزمین سازمان برنامه و بودجه با اشاره به عدم تعامل دستگاه‌های دولتی در

موضوع تبادل اطلاعات مربوط به آمایش سرزمینی سازمان برنامه و بودجه می‌گوید: «درحال حاضر کلیه دستگاه‌ها به‌صورت جزیره‌ای عمل می‌کنند، مانند ایران، نشان می‌دهد خواسته‌ی شرکت‌ها به نحو مطلوبی برآورده نمی‌شود. چرا که برای رایزنان بازرگانی تفاوتی نمی‌کند که کیفیت خدمات ارائه شده در چه سطحی باشد. از سوی دیگر خدمات

چرا از سامانه ساترا بهره‌برداری نمی‌شود؟

در حوزه‌های کشاورزی، صنعتی و غیره مشخص می‌شود، اما علتی که تاکنون این طرح اجرایی نشده، این است که دولت‌ها نگاه رومزه به مسائل دارند و به طرح‌هایی مانند آمایش سرزمین توجهی نمی‌کنند». این درحالی است که بخشی از اسناد بالادستی همچون «سیاست‌های کلی هشت‌ماده‌ای آمایش سرزمینی ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب در سال ۹۰، «ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه» و «مواد ۶۸،۱۸۱،۱۸۲ و ۱۸۳ برنامه پنجم توسعه»، دولت را مکلف به ارائه سندهای آمایش ملی و استانی کرده است.

چرا از سامانه ساترا بهره‌برداری نمی‌شود؟

در حوزه‌های مشکلات موجود در فرآیند برنامه‌ریزی و آمایش سرزمینی و تحقق مواد قانونی مورد اشاره، هیئت‌وزیران طی مصوبه‌ای در خردادماه ۹۴ پیاده‌سازی سامانه‌ای الکترونیکی با عنوان «سامانه ارزیابی توسعه و رصد آمایش (ساترا)» را ابلاغ کرد.

در این مصوبه سازمان برنامه و بودجه موظف به طراحی و پیاده‌سازی سامانه مذکور شد و همچنین سایر دستگاه‌های اجرایی موظف شدند تا اطلاعات مربوط به حوزه عملکردی خود را در این سامانه درج و به‌روزرسانی کنند.

مطابق اهداف مد نظر سیاست‌گذار، سازمان برنامه و بودجه بایستی اطلاعات جامعی درخصوص امکانات و ظرفیت‌های مناطق مختلف کشور در اختیار داشته باشد تا با تحلیل و پیردارش این اطلاعات از طریق ابزارهای لازم، اقدام به برنامه‌ریزی و توزیع درآمدهای کشور کند.

اما درحال حاضر با وجود اینکه حدود پنج سال از مصوبه هیئت دولت یازدهم در مورد استقرار و بهره‌برداری از سامانه ساترا می‌گذرد، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد سازمان برنامه و بودجه به دلایلی همچون «عدم دسترسی مناسب به اطلاعات آمایش سرزمینی»، «عملکرد جزیره‌ای استان‌ها در زمینه آمایش سرزمینی» و «یکپارچه نبودن اطلاعات به دلیل فقدان سامانه‌ای جامع» تاکنون نتوانسته پیش‌نیازهای مربوط به عملکرد مناسب یک سامانه جامع اطلاعاتی را فراهم کند.

به توج به مشکلات موجود در فرآیند برنامه‌ریزی، آمایش سرزمینی و تحقق مواد قانونی مورد اشاره، هیئت‌وزیران طی مصوبه‌ای در خردادماه ۹۴ پیاده‌سازی سامانه‌ای الکترونیکی با عنوان «سامانه ارزیابی توسعه و رصد آمایش (ساترا)» را ابلاغ کرد. در این مصوبه سازمان برنامه و بودجه موظف به طراحی و پیاده‌سازی سامانه مذکور شد و همچنین سایر دستگاه‌های اجرایی موظف شدند تا اطلاعات مربوط به حوزه عملکردی خود را در این سامانه درج و به‌روزرسانی کنند.

مطابق اهداف مد نظر سیاست‌گذار، سازمان برنامه و بودجه بایستی اطلاعات جامعی درخصوص امکانات و ظرفیت‌های مناطق مختلف کشور در اختیار داشته باشد تا با تحلیل و پیردارش این اطلاعات از طریق ابزارهای لازم، اقدام به برنامه‌ریزی و توزیع درآمدهای کشور کند.

اما درحال حاضر با وجود اینکه حدود پنج سال از مصوبه هیئت دولت یازدهم در مورد استقرار و بهره‌برداری از سامانه ساترا می‌گذرد، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد سازمان برنامه و بودجه به دلایلی همچون «عدم دسترسی مناسب به اطلاعات آمایش سرزمینی»، «عملکرد جزیره‌ای استان‌ها در زمینه آمایش سرزمینی» و «یکپارچه نبودن اطلاعات به دلیل فقدان سامانه‌ای جامع» تاکنون نتوانسته پیش‌نیازهای مربوط به عملکرد مناسب یک سامانه جامع اطلاعاتی را فراهم کند.

به توج به مشکلات موجود در فرآیند برنامه‌ریزی، آمایش سرزمینی و تحقق مواد قانونی مورد اشاره، هیئت‌وزیران طی مصوبه‌ای در خردادماه ۹۴ پیاده‌سازی سامانه‌ای الکترونیکی با عنوان «سامانه ارزیابی توسعه و رصد آمایش (ساترا)» را ابلاغ کرد. در این مصوبه سازمان برنامه و بودجه موظف به طراحی و پیاده‌سازی سامانه مذکور شد و همچنین سایر دستگاه‌های اجرایی موظف شدند تا اطلاعات مربوط به حوزه عملکردی خود را در این سامانه درج و به‌روزرسانی کنند.

سپهرغرب، گروه اقتصادی: رهبر انقلاب اسلامی در دیدار با جمعی از تولیدکنندگان، کارآفرینان و فعالان اقتصادی ضمن تأکید بر اهمیت مسئله حمایت از صادرات و حضور فعالان اقتصادی در عرصه‌ی خارجی، با اشاره به اینکه از ظرفیت دیپلماسی می‌توان در این زمینه بهره برد، فرمودند: «مسئولین دیپلماسی کشور، نشان‌های ایرانی را در بیرون برجسته کنند» ایشان برای ذکر مثالی در این خصوص، افزودند: «فرض کنید که وقتی ششما در فلان جلسه بین‌المللی شرکت میکنید، کت و شلوارِی که پوشیده‌اید نشان خِیاط ایرانی دارد –مثلاً یک خِیاطی در سمنان این را دوخته، خیلی هم قشنگ دوخته- وقتی این برود، این نشان ترویج می‌شود؛ آبیاد! نشان‌های ایرانی را ترویج کنند.» ۲۸/۰۸/۱۳۹۸

به همین مناسبت مهدی ازرقی کارشناس مسائل بین‌المللی در یادداشت تحلیلی زیر به بررسی الزامات این موضوع در جهت تحقق رونق تولید ملی و کمک به اقتصاد کشور پرداخته است:

بازاریابی و بازاریسازی دو مأموریت مهم دستگاه دیپلماسی

اشاره حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به استفاده از ظرفیت دیپلماسی برای معرفی کالا‌های ایرانی در بازارهای خارجی، در واقع یادآوری و بیان یک مأموریت راهبردی برای دستگاه دیپلماسی کشور است. مأموریتی که بی‌توجهی و یا کم‌توجهی به آن از سوی مسئولین دیپلماسی، سایر زمینه‌های تعامل و همکاری با کشورهای مقابل را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

معرفی کالا‌های ایرانی در عرصه‌ی بین‌المللی یکی از راه‌های موثر در توسعه‌ی بازارهای خارجی و صادرات و به دنبال آن تقویت تولید داخلی است. دستگاه دیپلماسی، خصوصاً سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی که نیروهای حاضر در خط مقدم تعاملات بین‌المللی محسوب می‌شوند، می‌توانند به روش‌های مختلف نسبت به معرفی کالا‌های ایرانی به بازارهای خارجی و بالعکس معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های بازارهای خارجی به تولیدکنندگان ایرانی اقدام کنند. در واقع «بازاریابی» و «بازارسازی» برای کالا‌های ایرانی یکی از اصلی‌ترین مأموریت‌های دستگاه دیپلماسی در عرصه‌ی بین‌المللی به شمار می‌رود.

دامنه‌ی این مأموریت از پوشیدن لباس‌هایی با نشان ایرانی تا رایزنی با فعالان اقتصادی کشور میزبان و ارائه‌ی آمار‌های دقیق میدانی از وضعیت بازار آن کشور به بازرگانان ایرانی گسترده می‌شود. البته باید تأکید کرد که انجام این مأموریت در ساختار فعلی سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی

سپهرغرب، گروه اقتصادی: با وجود گذشت حدود پنج سال از مصوبه هیئت دولت یازدهم در مورد استقرار سامانه ساترا، سازمان برنامه و بودجه به دلایلی همچون «عدم دسترسی مناسب به دلایلی اطلاعات»، «عملکرد جزیره‌ای استان‌ها» و «یکپارچه نبودن اطلاعات»، نتوانسته پیش‌نیازهای تکمیل این سامانه جامع اطلاعاتی را فراهم کند.

رسیدن به توسعه پایدار یکی از اهداف مهم دولت‌ها و حکومت‌ها در دوران حیات خود است. متأسفانه با وجود گذشت ۴۰ سال از انقلاب اسلامی و تهیه و تدوین ۶ برنامه توسعه، امروزه شاهد مسائل کلاّی در سطح کشور هستیم که گریبان‌گیر تصمیم‌گیران شده است.

«عدم بهره‌برداری مناسب از ظرفیت‌های برخی مناطق جغرافیایی»، «توزیع ناعادلانه منابع کشور»، «بهره‌برداری غیر بهینه از منابع طبیعی»، «توزیع نامتناسب جمعیت در پهنه سرزمینی»، «نبود برنامه‌ریزی مشخص برای تولید محصولات کشاورزی و عدم ارائه الگوی کشت منطقه‌ای»، «استقرار صنایع آبربر در فلات مرکزی» و «شکل‌گیری پدیده کولبری در اقتصاد». ازجمله مسائلی است که از نحوه نگرش به مفهوم توسعه و عدم توجه به پیش‌نیازهای برنامه‌ریزی مدون توسعه ناشی شده‌اند.

یکی از مهم‌ترین مباحث در جهت دستیابی به توسعه پایدار، مفهوم آمایش سرزمینی است. طبق تعریف مرکز پژوهش‌های مجلس منظور از آمایش سرزمینی رسیدن به مطلوب‌ترین توزیع ممکن جمعیت به بهترین شکل توزیع فعالیت‌های اقتصادی – اجتماعی در پهنه سرزمین است.

به اعتقاد کارشناسان اقتصادی، تدوین برنامه آمایش سرزمینی به‌دلیل ضعف کشور ما در زمینه جمع‌آوری و پردازش آمار و اطلاعات، با خلأهای بی‌شماری مواجه است که این مسئله موجب اتلاف بخش بسیاری از منابع کشور شده و لطعات جبران‌ناپذیری ازجمله مشکلات زیست‌محیطی و اجتماعی را در پی داشته است.

پیش از این مهدی پندار، رئیس سابق امور برنامه‌ریزی، نظارت و آمایش سرزمین سازمان برنامه و بودجه با بیان اینکه غفلت از تدوین و اجرایی شدن سند ملی آمایش سرزمین موجب عدم توان در پهنه سرزمینی شده است، گفت: «به‌عنوان نمونه در استان‌هایی مانند سیستان و بلوچستان بیش از ۵۰ درصد مردم در حالت روستایی زندگی می‌کنند و شاخص‌های کیفیت زندگی پایین و نامطلوبی دارند و در نقطه مقابل کلان‌شهرهایی را داریم که با انبوهی از مسائل و مشکلات اجتماعی مانند حاشیه‌نشینی و انواع آلودگی‌ها دست‌وپنجه نرم می‌کنند.»

اخیراً نیز الیاس نادران، استاد اقتصاد دانشگاه تهران نیز در توضیح اینکه چرا طرح آمایش سرزمین تاکنون توسط دولت‌ها اجرایی نشده است، گفت: «طرح آمایش سرزمین از سال ۱۳۵۶ آماده شده و قابل اجرا است. چندین‌بار خواشش کردیم که این طرح در مجلس تصویب شود و حداقل در سطحی که لازم است، در کشور اجرایی شود. در این طرح تمام ظرفیت استان‌ها و رویکردهای آن‌ها